

**A mesterséges intelligencia elfogadható és felelős használata a Szegedi
Tudományegyetemen
Hallgatói segédlet a mesterséges intelligencia tanulásban történő tudatos, hatékony és
etikus alkalmazásához**

Előszó

A generatív mesterséges intelligencia (MI) ma már a felsőoktatás mindennapjainak része – Ön is biztosan találkozott már vele, talán használt is ilyen eszközt a tanulmányai során. Ezek az alkalmazások valóban hasznos segítséget jelenthetnek, de fontos, hogy a használatuk tudatos, felelős és átlátható legyen. Ha mesterséges intelligencia által generált tartalmat használ fel a tanulmányaihoz kapcsolódó munkái során – például egy beadandó, prezentáció, kutatási terv, szakdolgozat, diplomamunka vagy akár vizsgára való felkészülés esetén –, kérjük, mindig egyértelműen jelezze, hogy milyen eszközt vett igénybe, és milyen módon építette be az MI által készített elemeket a saját munkájába. A jelzés nemcsak az oktatói elvárásokat teljesíti, hanem az Ön munkájának hitelességét is erősíti.

Az átláthatóság mellett legalább ilyen fontos a kritikus gondolkodás. Az MI által generált tartalmak nem mindig pontosak, megbízhatók vagy tárgyilagosak. Ezért kérjük, minden esetben ellenőrizze az így kapott információkat, és csak megalapozott, átgondolt módon használja fel őket. Az MI használata tanulási folyamat is. Érdemes időről időre átgondolni azt, hogy miben segítette Önt egy adott eszköz? Mi volt hasznos, és mi az, ami zavart keltett vagy félrevezetett? Ezek a tapasztalatok nemcsak a tanulmányi eredményeket javíthatják, hanem abban is segítenek, hogy a jövőben felelősen és célszerűen éljen az MI lehetőségeivel.

Mi a mesterséges intelligencia és miért érdemes használni?

A mesterséges intelligencia olyan technológia, amely képes tanulni, következtetéseket levonni, problémákat megoldani és akár döntéseket is hozni – hasonló módon, ahogyan azt az emberi gondolkodás teszi. Az MI több tudományterület – például a gépi tanulás, a nyelvfeldolgozás vagy az automatizált döntéshozatal – eredményeit ötvözi, és ma már nemcsak a kutatásban vagy az iparban, hanem az oktatásban is egyre fontosabb szerepet játszik. Az MI eszközök bővülő lehetőséget kínálnak a tanulás során is, például gyorsan elérhetővé tesznek információkat, rendszereznek, összefoglalnak, segítenek vázlatot készíteni vagy akár vizsgákra felkészülni. Ezek az eszközök valóban hasznosak lehetnek, de a használatuk felelősséggel is jár. Mivel egyes hallgatói feladatok (például esszék, elemzések vagy feladatmegoldások) részben vagy akár teljes egészében is elkészíthetők MI segítségével, fontos tisztában lenni azzal, hogy mit, mikor és hogyan használ fel, illetve hogyan tudja megőrizni munkája eredetiségét.

A mesterséges intelligencia térnyerése nemcsak az oktatás eszköztárát alakítja át, hanem a tanulás módját is. Az oktatásban egyre nagyobb hangsúlyt kapnak azok a képességek, amelyekben az MI nem tud Ön helyett gondolkodni. Tipikusan ilyenek a kritikai értelmezés, a kreatív gondolkodás, a problémamegoldás vagy az érvelés. Ezek azok a területek, ahol Önnek van igazán tere megmutatni a tudását – és ahol az MI jó partner lehet, de soha nem veheti át

teljesen az irányítást. A különböző MI-eszközök használata során nyomon kell követni, hogy melyik alkalmazást használta (és ha ismert, az alkalmazás melyik verziójával), és hogyan illesztette be annak tartalmát a saját munkájába. Ez egyrészt segít az átláthatóságban, másrészt megkönnyíti a visszacsatolást is – akár az oktató, akár az Ön részéről. Fontos, hogy ne érezze azt, hogy az MI használata „csalás” lenne, de ne is gondolja azt, hogy korlátok nélkül alkalmazható. *Az egyensúly a tudatosságban rejlik.* Az MI nem azért van, hogy helyettünk dolgozzon, hanem hogy támogasson a tanulási folyamatban – és ebben Önnek is van felelőssége.

Az is természetes, ha Ön már most jobban ért egy-egy MI-eszköz használatához, mint az oktatója. Ez nem hátrány, hanem lehetőség. Ossza meg tapasztalatait, jelezze ötleteit – az aktív részvétel nemcsak a tanulást teszi hatékonyabbá, hanem az oktatást is közös üggyé formálja. A legjobb megoldásokat gyakran közösen találjuk meg.

Az alábbi táblázat összefoglalja, mire érdemes figyelni a mesterséges intelligencia használatakor az egyetemi tanulmányok során.

✓ Tegye	✗ Kerülje el
Írja le világosan, ha MI-t használt egy feladat elkészítéséhez.	Ne adja be az MI által generált tartalmat saját munkaként.
Ellenőrizze az MI által generált információk pontosságát és megbízhatóságát.	Ne bízson meg vakon az MI válaszaiban – tévedhet vagy torz adatokat használhat.
Használja az MI-t ötleteléshez, vázlatkészítéshez vagy nyelvi támogatáshoz.	Ne hagyatkozzon kizárólag MI-re elemző vagy kreatív feladatoknál.
Dokumentálja, hogy melyik MI-eszközt használta és hogyan.	Ne titkolja el az MI-használatot – az átláthatóság elvárás.
Ossza meg jó gyakorlatait oktatóival, hallgatótársaival.	Ne gondolja, hogy az MI-használat kizárólag egyéni ügy.

A mesterséges intelligencia felelős használatáról az egyetemi tanulmányok során

Az SZTE-n azt szeretnénk, ha az MI használata segítené az Ön tanulási céljait, miközben átlátható, felelős és biztonságos módon illeszkedik a tanulmányi munkába. Ezért az alábbi alapelveket javasoljuk az MI alkalmazásához. Ezek nem tiltó szabályok, hanem olyan irányelvek, amelyek segítenek abban, hogy az MI-t értelmesen, etikusan és a saját fejlődését támogatva használja.

1. A cél mindig a tanulás – ne az eszköz váltsa ki Önt

Az MI hasznos lehet ötleteléshez, szövegek átfogalmazásához, háttérinformációk kereséséhez. De ne feledje, a cél az, hogy Ön tanuljon, fejlődjön, és értse, amit készít, nem az, hogy az MI „Ön helyett” teljesítsen.

2. Legyen átlátható a használat

Ha MI-t használ egy feladat, beadandó, prezentáció vagy kutatási munka során, kérjük, jelezze világosan, hogy milyen eszközt vett igénybe, és hogyan építette be az eredményt a saját munkájába. Az átláthatóság a tisztességes egyetemi munka része.

3. Legyen kritikus az MI által nyújtott tartalmakkal szemben

Az MI nem tévedhetetlen! Előfordulhatnak pontatlan, elfogult vagy nem megbízható információk. Mindig ellenőrizze, amit kap, és gondolja át, hogy valóban használható-e a saját tanulmányi céljaihoz.

4. Használja az MI-t felelősen és ne sértse meg a szerzői jogokat

Az MI-vel létrehozott szövegek, képek vagy más tartalmak is lehetnek szerzői jog által védettek. Ne adjon be olyan munkát, amelyet teljes egészében MI készített, különösen, ha az Ön részéről nem történt értelmezés, átdolgozás vagy önálló hozzájárulás.

5. Tanuljon belőle – az MI használata is tanulási lehetőség

Ahogy egyre többször találkozik MI-eszközökkel, Ön is fejlődik abban, hogyan használja őket értelmesen. Figyelje meg, mi az, ami segít, és mi az, ami torzít vagy megtéveszt. Ossza meg tapasztalatait másokkal, mert így mindenki fejlődhet.

Az alábbi táblázat összefoglalja azokat az alapelveket, amelyek segítenek Önnek abban, hogy a mesterséges intelligencia használata az egyetemi tanulmányai során tudatos, átlátható és felelős legyen.

 Alapelv	 Mit jelent ez a gyakorlatban?
A cél mindig a tanulás.	Használja az MI-t kiegészítésként, ne helyettesítésként – a saját tanulása a lényeg.
Legyen átlátható.	Mindig jelezze, ha MI-t használt, és írja le, hogyan illesztette be a munkájába.
Gondolkodjon kritikusan.	Ne fogadjon el automatikusan mindent, amit az MI mond – ellenőrizze az információkat.
Tartsa tiszteletben a szerzői jogokat.	Ne másoljon be teljes MI-tartalmat önálló hozzájárulás nélkül.
Tanuljon a használatból.	Figyelje meg, miben segít és miben nem az MI – ossza meg tapasztalatait másokkal is.

Hallgatói iránymutatás a mesterséges intelligencia használatáról a Szegedi Tudományegyetemen

1. Az MI használatának tisztázása és a kurzusok szabályai

Az SZTE-n minden kurzusa során egyértelműen meghatározásra kerül, hogy milyen formában és milyen feltételekkel lehet mesterséges intelligenciát alkalmazni. Ezeket az információkat az önálló tanulmányi munkájához fontos ismerni. A kurzushoz kapcsolódó hivatalos iránymutatásokat mindig megtalálja a Coospace felületen, amely kiegészülhet az órán történő egyeztetésekkel is.

2. Az átláthatóság és felelősség alapelve

Ha bármilyen MI-alapú eszközt használ, kérjük, mindig tüntesse fel pontosan, hogy milyen eszközt vett igénybe (pl. Scite, ChatGPT, Copilot, Gemini), milyen verzióval dolgozott (ha ismert), milyen céllal és hogyan segítette az eszköz a munkáját (pl. vázlat, fogalmazás, forráskeresés), és hol ér véget az MI tartalma, és hol kezdődik a saját munkája. Tilos MI-generált tartalmat saját eredetiként bemutatni. Ez plágiumot jelent, ami – körülményektől függően – súlyos etikai vétségnek minősülhet.

3. Felkészülés és önálló gondolkodás

Az MI eszközök hasznos segítőtársak lehetnek, de nem váltják ki az önálló gondolkodást. Kérjük, mindig gondolja át, hogyan támogatja a tanulási céljait az adott eszköz, hogyan építhető be felelősen, és hogyan dokumentálható hitelesen a használata.

4. Tantárgyi szabályok és elvárások

Minden kurzus leírásában szerepel, hogy mikor és hogyan lehet MI-t használni, milyen feladatokra vonatkozik ez, és mikor kifejezetten tilos. Kérjük, mindig alaposan olvassa el a tantárgyi követelményeket, hogy ne kerüljön etikai és tanulmányi konfliktushelyzetbe.

5. Kurzustípusok szerinti MI-alkalmazási modellek

Az egyes kurzusok különböző elvek mentén szabályozzák az MI-használatot:

Teljes tiltás: az MI nem használható a kurzuson (pl. szövegértés, fordítás vagy reflexiók feladatokat tartalmazó kurzusok esetén).

Részleges engedélyezés: csak bizonyos feladatokhoz, meghatározott feltételek mellett engedélyezett a mesterséges intelligencia használata. Ilyen esetben nézze meg a kurzus- és feladatleírásokat, mivel ott kerülnek rögzítésre a részletszabályok.

Teljes körű engedélyezés: minden feladathoz használható, de az eszközhasználatot minden esetben dokumentálni kell.

6. Szakdolgozat és diplomamunka esetén

Az MI alkalmazása a szakdolgozat és diplomamunka készítése során is lehetséges, de csak akkor, ha egyértelműen fel van tüntetve, melyik eszközt, hol és milyen céllal használta; az MI nem helyettesíti az önálló elemzést, értelmezést és összefüggéslátást. A védés során Önnek be kell tudnia mutatni a dolgozat tartalmát, annak logikai felépítését, és azt, hogy átlátja a saját munkája és az MI szerepe közötti határvonalat.

Az MI hasznos eszköz lehet, de csak akkor szolgálja az Ön fejlődését, ha tudatosan, transzparens módon és a tanulmányi célokhoz illeszkedve alkalmazza. Az alábbi összefoglaló táblázat segít áttekinteni az MI egyetemi tanulmányok során történő felelős és átlátható használatának legfontosabb szabályait.

 Szabály	 Mit jelent ez?
Mindig jelezze az MI használatát.	Tüntesse fel, milyen eszközt, milyen céllal és hogyan használt.
Tartsa be a kurzus szabályait.	Ellenőrizze a tantárgyleírást, Coospace felületet és az órán elhangzottakat.

Ne használja az MI-t saját munka helyett.	Önnek kell értenie és bemutatnia a leadott tartalmat.
A szakdolgozatban és a diplomamunkában különösen fontos a transzparencia.	A bevezetőben vagy lábjegyzetben jelezze az MI használatát.
A szakdolgozat és a diplomamunka védése során tudnia kell válaszolni.	Magyarázza el a dolgozat tartalmát és az MI szerepét benne.

Mindezek alapján a következőkre érdemes figyelni a tanulmányai során:

- *Használhatok MI-eszközt ebben a tantárgyban? Előbb tisztázza!*

Mielőtt bármilyen mesterséges intelligencia alapú eszközt (pl. szövegíró, nyelvelenőrző, forráskereső) használna egy kurzus kapcsán, mindig ellenőrizze, hogy megengedett-e az adott tantárgyban. Minden oktatónak joga van saját szabályokat meghatározni az MI-használatra vonatkozóan – ezek akár pontosabb leírásokat is tartalmazhatnak az általános egyetemi irányelvektől is. Ezeket a szabályokat a tantárgy kurzusleírásában találja meg. Ha ott nem szerepel ilyen információ, akkor az általános egyetemi szabályok érvényesek.

Ha bizonytalan abban, hogy milyen MI-eszközt használhat az adott tárgy esetében, kérdezzen bátran – forduljon a tantárgy oktatójához vagy felelőiséhez!

- *Ismerje meg az egyetemi szabályokat az MI használatáról!*

Ahhoz, hogy felelősen tudja használni a mesterséges intelligenciát a tanulmányai során, fontos, hogy tisztában legyen az egyetem által meghatározott irányelvekkel és elvárásokkal. Kérjük, tájékozódjon arról, hogy milyen szabályok vonatkoznak az MI-eszközök használatára az SZTE-n – ezek betartása nemcsak elvárás, hanem segít abban is, hogy elkerülje a félreértéseket és etikailag problémás helyzeteket.

A legfontosabb: az MI használata nem tiltott, de átlátható, dokumentált és az adott tantárgy szabályaihoz igazodó módon kell, hogy történjen a használata.

- *Ha saját kezdeményezésre használ MI-t, gondolkodjon előre!*

Ha saját döntése alapján használ mesterséges intelligenciát – például szöveggeneráló vagy átfogalmazó eszközöket –, gondoljon át előre néhány dolgot: milyen információra van szüksége a feladat elvégzéséhez? Milyen MI-eszköz áll rendelkezésére, és az mire alkalmas pontosan?

Nem minden nyelvi modell jó minden problémára. Egyes eszközök kiválóak vázlatkészítésben, mások nyelvi javításra alkalmasabbak. Ezért fontos, hogy a kérdéseit igazítsa ahhoz a problémához, amit meg akar oldani és ahhoz az eszközhöz, amit éppen használ.

- *A ChatGPT talán a legismertebb mesterséges intelligencia eszköz, de korántsem az egyetlen!*

Számos más alkalmazás is elérhető, amelyek egy-egy konkrét feladatra (például fordításra, összefoglalásra, jegyzetelésre vagy képgenerálásra) sokkal alkalmasabbak lehetnek.

Javasoljuk, hogy ismerkedjen meg különböző MI-eszközökkel; próbáljon ki többféle alkalmazást (sok közülük ingyenesen elérhető). Válassza azt, amelyik legjobban támogatja az adott feladat megoldását. A tudatos eszközválasztás nemcsak hatékonyabbá teszi a munkát, hanem segít abban is, hogy Ön valóban értse, mit és miért használ.

- *Az MI-eszközök használata tanulható – és érdemes is megtanulni!*

Ahhoz, hogy mesterséges intelligencia alapú szövegalkotókat, chatbotokat vagy más MI-eszközöket valóban hatékonyan tudjon használni, időre és gyakorlásra van szükség. Ne várja, hogy elsőre tökéletes választ kap, mert gyakran többszöri kérdezés, pontosítás, újrafogalmazás szükséges ahhoz, hogy az MI valóban olyan választ adjon, amit használni tud. A jó eredményhez fontos, hogy tudja, hogyan kérdezzen, hogyan tudja pontosítani a kéréseit, és mikor kell önállóan továbbgondolni a választ.

Aki ügyesen bánik ezekkel az eszközökkel, előnyt szerezhet – de ez a készség is tanulható, mint bármi más az egyetemen.

- *Az MI nemcsak segít, hanem fejleszt is – ha jól használja!*

A mesterséges intelligencia nem csupán technikai segédeszköz – ha jól használja, a saját készségei fejlődését is támogatja. Ilyen például az íráskészség, a programozás vagy adatkezelés, a világos kommunikáció, a kritikus gondolkodás. Az MI egyik legnagyobb értéke az, hogy megtanít rendszeresen ellenőrizni és újragondolni a kapott válaszokat. Ne fogadjon el mindent automatikusan – érdemes mindig átgondolni, pontos-e, megbízható-e, amit az eszköz javasol.

A szkeptikus, de kíváncsi hozzáállás segít abban, hogy az MI valóban az Ön tanulását szolgálja.

- *Bízhat az MI-ben, de ne vakon!*

Mielőtt bármilyen MI-eszköz által generált tartalmat (legyen az szöveg, kód vagy bármilyen más információ) felhasználna, mindenképp ellenőrizze, hogy pontos-e, amit kapott, megfelel-e a feladathoz szükséges stílusnak és színvonalnak, tényleg az, amit Ön be szeretne adni vagy bemutatni.

Még a legjobb MI-eszközök is tévedhetnek. Előfordulhatnak pontatlanságok, logikai hibák, vagy akár teljesen hamis adatok is. Éppen ezért szánjon időt a végeredmény átvizsgálására – ez az egyik legfontosabb lépés a felelős MI-használatban.

- *Az MI használata az önfejlesztés eszköze, nem célja!*

A mesterséges intelligencia akkor támogatja igazán a tanulást, ha nem pusztán a feladatmegoldásra használja, hanem az önfejlesztés eszközeként tekint rá. Ez azt is jelenti, hogy érdemes időről időre elgondolkodni azon, hogy mit tanult korábban az adott témáról, miből dolgozott (előadások, segédletek, jegyzetek), hogyan járult hozzá az adott feladat ahhoz, hogy előrelépjen a saját céljai felé. Az egyetemi tanulmányok nemcsak a vizsgák letételéről és a kreditek megszerzéséről szólnak. Legalább ilyen fontos, hogy Ön fejlődjön gondolkodásban, együttműködésben, önállóságban.

Ne feledje: Ön nem pusztán „hallgató”, hanem aktív tanuló. A tanulás nem ér véget a tanórával vagy a beadandóval – az MI pedig akkor válik hasznossá, ha ezt a folyamatot támogatja, nem helyettesíti.

- *Védeni kell, ami személyes – az MI-nél is!*

Amikor mesterséges intelligenciát használ, mindig ügyeljen arra, hogy ne osszon meg semmilyen érzékeny adatot – sem a sajátját, sem másokét. Ez különösen fontos, ha személyes vagy egészségügyi információról van szó, más hallgató, oktató vagy szervezet adatait írná be, nyilvánosan elérhető, ingyenes MI-eszközt használ.

Mit tehet, hogy biztonságban legyen?

- Nézzon utána az adott eszköz adatkezelési szabályainak.
- Ellenőrizze, ki fejlesztette az adott MI-modellt, és milyen céllal.
- Olvassa el a felhasználási feltételeket és az adatvédelmi tájékoztatót.
- Ha bizonytalan, inkább ne adjon meg semmilyen érzékeny adatot.

Az adatok védelme az egyetem közösségi normáinak is része – legyen Ön is tudatos, felelős felhasználó!

- *Ha MI-t használ a tantárgyi munkájában, jelezze világosan!*

Amikor egy beadandó, prezentáció vagy más tanulmányi feladat során MI-eszközt használ, mindig világosan tüntesse fel: melyik MI-eszközt vagy nyelvi modellt vette igénybe (pl. ChatGPT, Copilot, Claude stb.), hogyan használta (pl. ötleteléshez, fogalmazáshoz, nyelvi ellenőrzéshez), és milyen mértékben járult hozzá az MI az elkészült munkához. Ez nemcsak az átláthatóságot biztosítja, hanem segít Önnek abban is, hogy tudatosabban vezesse saját tanulási folyamatát, és megfeleljen az egyetemi integritás alapelveinek.

A szabály egyszerű: az MI használható – de csak felelősen, dokumentálva és egyértelműen.

Hogyan járjon el az MI felhasználása esetén

1. Tisztázza az MI szerepét minden tantárgynál

Mielőtt mesterséges intelligenciát használna egy tantárgy keretében, mindenképp ellenőrizze, hogy az adott kurzus engedélyezi-e az MI-eszközök alkalmazását. Ezt elsősorban a kurzusleírásban találja meg (CooSpace felület, tematika, követelményrendszer). Ha a szabályozás nem világos, vagy eltér a jelen dokumentumban szereplő általános irányelvektől, forduljon bizalommal az oktatóhoz vagy a tantárgyfelelőshöz. Akkor is érdemes kérdezni, ha a szöveg bonyolultnak vagy félreérthetőnek tűnik – a pontos értelmezés a tanulmányi siker egyik kulcsa.

Fontos: az intézményi alapelv az, hogy az MI használata megengedett, kivéve, ha a tantárgyban kifejezetten tiltják.

2. Tartsa be az MI-használat szabályait – mindig, mindenhol

Az MI eszközök használata során kötelező betartani az egyetemi útmutatóban foglalt alapelveket, és az adott szakhoz vagy kurzushoz tartozó speciális szabályokat.

Amennyiben MI-t használ egy beadandó, dolgozat, prezentáció vagy más tantárgyi munka elkészítése során, kötelező feltüntetni:

- melyik MI-eszközt alkalmazta,
- milyen célra és módon használta,
- milyen mértékben segítette a munkát.

Ez lehet lábjegyzet, külön bekezdés vagy külön kérés alapján más formátum – mindig kövesse az oktató utasításait.

A Szegedi Tudományegyetem alapelve szerint a tanulmányi feladatokat a hallgatók saját tudásuk alapján, az előadásokon, szemináriumokon, gyakorlatokon tanultakra, valamint a megadott szakirodalom feldolgozására építve teljesítik. Az MI segédeszközként használható – például forráskutatásra –, de nem helyettesítheti a saját munkát. A generatív tartalom (pl. automatikus szövegírás) csak akkor alkalmazható, ha az kifejezetten meg van engedve a kurzusban.

Ne adja be saját nevében azt a munkát, amit teljes egészében mesterséges intelligencia készített – ez a tudományos etika súlyos megsértése, és akár fegyelmi következményekkel is járhat.

Az alábbi ellenőrzőlista segít abban, hogy a mesterséges intelligencia használata során megfeleljen az egyetemi és tantárgyi elvárásoknak. Töltse ki ezt a listát gondolatban (vagy mellékletként), mielőtt beadja az MI-t is érintő feladatát.

- ☐ Feltüntettem, hogy használtam-e MI-eszközt az adott feladat elkészítése során.
- ☐ Megneveztem, hogy pontosan melyik MI-eszközt használtam.
- ☐ Ha ismert, jeleztem az eszköz verziószámát vagy kiadásának dátumát.
- ☐ Röviden leírtam, hogy milyen célra használtam az MI-t (pl. ötletelés, szövegellenőrzés, forráskutatás).
- ☐ Világosan elkülönítettem, mely részek származnak MI-től, és melyek a saját munkáim.
- ☐ Betartottam a tantárgy kurzusleírásában szereplő, MI-használatra vonatkozó szabályokat.
- ☐ Meggyőződtem róla, hogy a beadott munka összhangban van az egyetem tudományos etikai normáival.

3. Hogyan használja tudatosan az MI-t a tanulás során?

A Szegedi Tudományegyetem támogatja, hogy Ön tudatosan, hatékonyan és szabálykövetően használja a mesterséges intelligencia eszközeit a tanulmányai során. Fontos azonban tudni, az MI nem helyettesíti a tanulást – csak segíti azt. Továbbra is meg kell tanulni a fogalmakat, modelleket, folyamatokat, összefüggéseket, mert ezek nélkülözhetetlenek a mélyebb megértéshez és a komplex feladatok megoldásához. Az MI használata nem helyettesíti a kritikus gondolkodást, elemzést vagy a problémamegoldást, mert ezek olyan készségek, amelyek a jövő munkaerőpiacán is elengedhetetlenek. A hallgató felelőssége, hogy hogyan használja fel az MI-t felismerve annak erősségeit és korlátait is.

Milyen módokon segítheti a tanulást az MI?

Személyre szabott tanulás: az MI képes elemezni a válaszait, kérdéseit, és ehhez igazítva adhat javaslatokat, feladatokat.

Interaktív tanulási támogatás: konkrét kérdéseire, problémáira célzott válaszokat, tanácsokat adhat – gyorsan és azonnal.

Folyamatos visszajelzés: segít értékelni a válaszait, és javaslatokat tesz a fejlődéshez.

Tanulási stratégiák bemutatása: tippeket, módszereket adhat, hogyan tanuljon hatékonyabban.

Időmenedzsment: ötleteket adhat a feladatok prioritizálásához, a tanulás szervezéséhez.

Korai figyelmeztetés: ha visszaesést érzékel a teljesítményben, figyelmeztethet, és segít felzárkózni.

Speciális igényű hallgatók támogatása: testre szabott tanulási utakat kínálhat, segítve az egyéni haladást.

Közösségépítés: összekötheti a hasonló érdeklődésű, tanulási stílusú hallgatókat.

Információfeldolgozás: nagy mennyiségű szöveg, adat szintetizálását gyorsítja, segít rendszerezni az információkat.

Gyakorlópartnerként is használható: például interjúhelyzetek gyakorlásához, ha megfelelő instrukciót ad neki.

A tanulás lényege továbbra is az Ön aktív részvétele, önreflexiója és fejlődése. Az MI ebben hasznos társ lehet, de nem Ön helyett tanul.

Adatvédelmi és adatkezelési megfontolások

Az MI használatával kapcsolatban figyelembe kell venni néhány alapvető adatvédelmi és adatkezelési kérdést. Ezek ismerete segíthet a felelősségteljes és tudatos alkalmazásban.

o Az MI tanításához felhasznált adatok eredete nem mindig átlátható

Az MI-rendszereket hatalmas mennyiségű adat alapján fejlesztik, azonban gyakran nem világos, hogy pontosan milyen forrásokat használtak a modell betanítására. Felmerül a kérdés, hogy az egyes rendszerek tartalmazhatnak-e engedély nélkül felhasznált anyagokat. Jelenlegi információk szerint a weben nyilvánosan elérhető szövegek széles körét használták fel, de ezek begyűjtése kérdés nélkül történt.

o Nem tudható pontosan, mire nem tanították meg az MI-t

Az MI működése szempontjából nemcsak az fontos, hogy milyen adatokból tanult, hanem az is, hogy mely témákban vagy területeken nem rendelkezik megfelelő információkkal. Ez befolyásolhatja a válaszok pontosságát és megbízhatóságát.

o A bevitt adatok tárolása és újra felhasználása nem mindig átlátható

Az MI-rendszerek gyakran rögzítik a felhasználók által bevitt kérdéseket, megjegyzéseket és egyéb adatokat. Ezeket az információkat a fejlesztők saját céljaikra – például további modellfejlesztésre vagy szolgáltatásfejlesztésre – felhasználhatják, ezért különösen fontos, hogy érzékeny, személyes vagy intézményi szempontból bizalmas adatokat ne adjunk meg egyetlen ilyen rendszerben sem.

o *A finomhangolási eljárások nem mindig transzparenssek*

Az MI fejlesztői különböző finomhangolási technikákat alkalmaznak annak érdekében, hogy a modellek pontosabb és használhatóbb válaszokat adjanak. Azonban ezen eljárások részletei – különösen a tartalmi szűrés és a torzítások kiküszöbölésének módja – sok esetben nem ismertek a felhasználók számára.

o *Az előbbiből következik, az MI-rendszerekben előfordulhatnak torzítások*

Mivel az MI modellek az általuk feldolgozott adatokból tanulnak, ezek az adatok egyoldalúak vagy bizonyos szempontokból torzítottak lehetnek. Ennek eredményeként az MI válaszai is tükrözhetik ezeket az előítéleteket, ami különösen fontos szempont lehet az oktatásban és kutatásban történő alkalmazás során.

Az MI használata jelentős lehetőségeket kínál, de csak akkor lehet valóban hasznos és biztonságos eszköz, ha tisztában vagyunk a korlátaival és az adatkezelési kérdésekkel, amelyek a működését befolyásolják. Ezért az MI-t célszerű kísérletezve, folyamatos reflektálással és kritikai szemlélettel alkalmazni a tanulmányok során.

Milyen veszélyekkel járhat az MI használata?

A mesterséges intelligencia hasznos eszköz – de csak akkor segít, ha tudatosan és kritikusan használja. Íme néhány fontos kockázat, amire érdemes odafigyelni:

Pontatlan vagy félrevezető válaszok

Az MI nem mindig ad megbízható, pontos választ (főleg magyar nyelven nagyobb az esély hibákra). Angol nyelven gyakran jobb eredményt kap, de a források ellenőrzése mindig az Ön feladata.

Szerzői jogi problémák és plágiumveszély

Az MI válaszai időnként szó szerinti átvételeket is tartalmazhatnak korábbi szövegekből. Ha ezeket sajátjaként adja be, plágiumot követ el – még akkor is, ha nem szándékosan követi ezt el. Minden esetben jelezze, ha MI-t használt.

Elfogult válaszok

A nyelvi modellek azokra az adatokra építenek, amelyekkel tanították őket – így bizonyos témákban, csoportokkal kapcsolatban torz vagy hiányos képet adhatnak. Mindig értékelje kritikusan, mit és hogyan állít az MI.

A kritikai gondolkodás visszaszorulása

Ha túlságosan rábízza magát az MI-re, előfordulhat, hogy kevésbé fejlődik az elemzőképessége vagy problémamegoldó készsége. Ezért is fontos, hogy az MI-t tanulási partnerként, ne válaszgyártó gépként kezelje.

Adatvédelmi és biztonsági kockázatok

Sok MI-eszköz (pl. ChatGPT) elmenti a kérdéseit és válaszait, ezeket a fejlesztők felhasználhatják a modell továbbképzéséhez. Ne osszon meg személyes, egészségügyi vagy bármilyen érzékeny adatot ezekben a rendszerekben.

Hogyan kerülheti el a csapdákat?

Az alábbi alapelvek betartásával felelősen és biztonságosan használhatja az MI-eszközöket a tanulmányai során:

Ne fogadja el automatikusan az MI válaszait – ellenőrizze a tartalmat több forrásból is.

Ismerje az eszköz működését – legalább alapszinten értse, hogyan generál válaszokat.

Ne elégedjen meg az első válasszal – kérdezzen újra, pontosítson, hasonlítsa össze.

Mindig tüntesse fel, ha MI-t használt – írja le, melyik eszközt, hol és hogyan alkalmazta.

Ne tüntesse fel az MI-t társszerzőként – ez jogi és etikai szempontból sem megengedett.

A legfontosabb: mindig ellenőrizze az adott tantárgyra vonatkozó szabályokat, ha azok szerint jár el, nem lehet probléma.

Az MI tudatos, felelős és hasznos eszköz lehet az Ön kezében

A mesterséges intelligencia immár része az egyetemi tanulmányoknak – nemcsak lehetőség, hanem kihívás is. Az SZTE célja, hogy Ön tudatosan, átláthatóan és etikusan használja ezeket az eszközöket, és eközben valódi, mély tudásra tegyen szert.

Az MI nem pótolja az önálló gondolkodást, de kiváló segítőtárs lehet a tanulásban, ha felelősen használja. A használat során különösen fontos, hogy betartsa a tantárgyi és egyetemi szabályokat, nyíltan kommunikáljon az MI-használatról, ne feledkezzen meg saját készségei fejlesztéséről, és mindig ellenőrizze, értelmezze, kritikusan vizsgálja a kapott válaszokat.

Ne féljen kérdezni, kísérletezni és fejlődni, az MI további lehetőséget biztosít erre. A tudatos és felelős használata az Ön szakmai és személyes fejlődésének is alapja lehet. Az SZTE minden oktatója, kutatója és adminisztratív munkatársa azon dolgozik, hogy támogassa ebben a folyamatban.

További információkért a következő helyekhez fordulhatnak:

SZTE Klebelsberg Könyvtár

<https://www.ek.szte.hu/kezdoldal/mit-keres/online-forrasok/mi-szolgalatasok/>

SZTE Digitális Jövő

<https://digitalisjovo.szte.hu/szte-digitalis-jovo/ajanlott-kepzesek/mesterseges>